

Criteria voor maatschappelijk verantwoord inkopen

Dit document bevat de door u geselecteerde criteria uit de MVI-criteriatool (www.mvicriteria.nl), onderverdeeld naar productgroep en type criterium (selectiecriteria, eisen, gunningscriteria, suggesties en contractbepalingen). Deze kunt u overnemen in uw aanbestedingsdocumenten. Let op! Neem de criteria niet letterlijk over. Lees ze door en pas aan waar nodig. Sommige criteria moeten nog nader gespecificeerd worden op de plekken met een [X], bijvoorbeeld de puntentoekenning van gunningscriteria. Ook heeft u mogelijk suggesties toegevoegd. Suggesties zijn nog geen volwaardige criteria. Het document begint met een tabel met het unieke nummer van elk criterium, welke te gebruiken zijn voor uw eigen referentie en ingevuld kunnen worden in de invulvelden van uw aanbestedingssysteem. Het invullen van dit nummer in het aanbestedingssysteem draagt bij aan analyse van het gebruik van deze criteria.

Minimumeisen

In de MVI-criteriatool zijn veel MVI-criteria als minimeis opgenomen. Een minimeis kan in een aanbesteding worden toegepast als technische specificatie (conform artikel 2:75 e.v. Aanbestedingswet) of – als de minimeis betrekking heeft op voorwaarden waaronder de overheidsopdracht wordt uitgevoerd – als bijzondere voorwaarde (conform artikel 2:80 Aanbestedingswet). Voor een nadere toelichting over technische specificaties [zie Verwijzing naar technische specificaties | PIANOo - Expertisecentrum Aanbesteden](#) en bijzondere voorwaarden zie [Specificeren | PIANOo - Expertisecentrum Aanbesteden](#).

Deze tabel toont het unieke nummer van elk criterium in dit document, welke te gebruiken zijn voor uw eigen referentie en ingevuld kunnen worden in de invulvelden van uw aanbestedingssysteem. Het invullen van dit nummer in het aanbestedingssysteem draagt bij aan analyse van het gebruik van deze criteria.

Eisen, gunningscriteria en suggesties

Catering

Code	Criterium	Onderwerp	Ambitieniveau
014.020	Een veganistische en twee vegetarische opties zijn verplicht en staan als eerste in de banqueting map	Standaardmenu banqueting	1
014.022	Milieu- en dierenwelzijnscriteria voor enkelvoudige dierlijke producten	Enkelvoudige dierlijke producten: milieu en dierenwelzijn	1
014.024	Van de plantaardige producten voldoet minimaal 50% aan milieueisen	Plantaardige producten	1
014.051	Palmolie en soja voldoen aan milieu-, sociale en ontbossingsvrije eisen	Palmolie Soja	1
014.049	Koffie, thee en cacao voldoen aantoonbaar aan milieu- en ontbossingsvrije eisen	Koffie Thee Cacao	1
014.029	Aanbod en presentatie: 60% gezondere keuzes	Richtlijn Eetomgevingen	1
014.043	Metingen voedselverspilling bij banqueting en keuken	Verspilling	2
014.032	Aanbieden gratis kraanwater voor de gasten	Gratis kraanwater	1
014.055	Voertuigen voor vervoer goederen en dienstverleners voldoen ten minste aan emissieklasse 6	Vervoer	1
014.017	Minimaal 5% social return is vereist	Social Return	1

1. Eisen, gunningscriteria en suggesties

0.1. Standaardmenu banqueting

0.1.1. Catering / Een veganistische en twee vegetarische opties zijn verplicht en staan als eerste in de banqueting map

- **Ambitieniveau:** 1
- **Criterium type:** Minimumeis
- **Criterium code:** 014.020
- **Onderwerp:** Standaardmenu banqueting

De inschrijver dient te beschrijven wat hij in het standaardmenu voor vergaderlunches (banqueting map) zal serveren. Er dient minimaal een veganistische (100% plantaardige) optie en twee vegetarische opties te zijn. De optie zonder dierlijke eiwitten (de veganistische) dient als eerste te zijn gepresenteerd. De andere opties volgen met de minste hoeveelheid dierlijke eiwitten als eerste en de meeste hoeveelheid dierlijke eiwitten als laatste.

Niet vegan/vega opties moeten op verzoek door inschrijver worden aangeboden.

Toelichting voor de inkopende organisatie

Insecten behoren tot dierlijke eiwitten.

Mogelijke bewijsmiddelen

- Banqueting map.
- Of gelijkwaardig.

0.2. Enkelvoudige dierlijke producten: milieu en dierenwelzijn

0.2.1. Catering / Milieu- en dierenwelzijnsriteria voor enkelvoudige dierlijke producten

- **Ambitieniveau:** 1
- **Criterium type:** Minimumeis
- **Criterium code:** 014.022
- **Onderwerp:** Enkelvoudige dierlijke producten: milieu en dierenwelzijn

Deze eis geldt voor alle enkelvoudige producten die de cateraar inkoopt. Voorbeeld: Als de cateraar een broodje vleeswaren (= samengesteld product) aan gasten aanbiedt, dan dienen de ingekochte vleeswaren (= enkelvoudig product) wel aan deze eis te voldoen.

De milieu- en/of dierenwelzijnscriteria voor de ingekochte enkelvoudige dierlijke producten in het assortiment zijn:

- Minimaal 50% van de enkelvoudige **vlees(producten) en vleeswaren** bestaat uit producten die zijn voorzien van minimaal het 1 ster Beter Leven keurmerk of een [topkeurmerk](#) dat goed scoort op milieu- **en/of** dierenwelzijn, of een gelijkwaardig keurmerk.
- Minimaal 50% van de enkelvoudige **eieren en zuivel(producten)** bestaat uit producten die zijn voorzien van een [topkeurmerk](#) dat goed scoort op milieu **en** dierenwelzijn, of een gelijkwaardig keurmerk.
- Alle **vis** (dus 100% van de inkoop) is voorzien van een [topkeurmerk](#) dat goed scoort op milieu **en** dierenwelzijn. Als voor specifieke vis geen topkeurmerk beschikbaar is, dan heeft deze vis een groene of oranje score op de Viswijzer, of een gelijkwaardig keurmerk.

Topkeurmerken die goed scoren op milieu en/of dierenwelzijn zijn te vinden op de [Keurmerkenwijzer van Milieucentraal](#).

Let op dat er ook topkeurmerken zijn die alleen geldig zijn voor dierenwelzijn. In dat geval dient voor eieren, zuivel(producten) en vis aanvullend bewijs te worden geleverd, dat **ook** wordt voldaan aan milieueisen op het niveau van een topkeurmerk. Dit kan bijvoorbeeld met een topkeurmerk dat wel milieueisen bevat, of een gelijkwaardig certificeringssysteem.

De inschrijver conformeert zich aan een groeimodel waarbij wordt gewerkt aan het verhogen van het percentage van 50 naar 100% in 4 jaar.

Met het assortiment wordt het gehele portfolio aan te consumeren producten bedoeld dat wordt ingekocht ten behoeve van de opdracht.

Het percentage wordt steeds per jaar, gerekend vanaf aanvang opdracht, genomen over het inkoopvolume (gemeten in euro's) van dat jaar. Onder inkoopvolume wordt verstaan: de ten behoeve van de opdracht ingekochte ingrediënten vermenigvuldigd met de inkoopprijs daarvan (dit is de prijs exclusief BTW maar inclusief eventuele kortingen).

Toelichting voor de inkopende organisatie

Er is ook de mogelijkheid om specifieke productgroepen te benoemen die aan specifieke eisen moeten voldoen. Een voorbeeld: "Alle eieren dienen te zijn voorzien van een topkeurmerk of een gelijkwaardig keurmerk."

Een inkopende organisatie dient gelijkwaardige keurmerken te aanvaarden die bewijzen dat het geleverde aan gelijkwaardige keurmerkeisen voldoet. Een inkopende organisatie dient andere geschikte bewijsmiddelen te aanvaarden indien de ondernemer onderstaande twee punten aantoont:

- Dat hij het specifiek gevraagde keurmerk niet heeft kunnen behalen binnen de gestelde tijd om redenen die hem niet kunnen worden aangerekend.
- Dat de geleverde producten voldoen aan de specifiek gestelde eisen in het criterium, inclusief de (keten)borging.

Mogelijke bewijsmiddelen

- Vlees(producten) en vleeswaren: minimaal het 1 ster Beter Leven keurmerk of een topkeurmerk die goed scoort op milieu- en/of dierenwelzijnseisen, of een gelijkwaardig keurmerk.

- Eieren, zuivel(producten) en vis(producten): topkeurmerk dat goed scoort op milieu- **én** dierenwelzijnseisen of een gelijkwaardig keurmerk, zoals de groene of oranje score op de VISwijzer voor vis.
- En een verklaring waarin de inschrijver zich conformeert aan een groeimodel waarbij hij werkt aan het verhogen van het percentage van 50% naar 100% in 4 jaar en waarin de inschrijver aangeeft hoe hij dit groeimodel gaat vormgeven en de 100% gaat realiseren.
- Of gelijkwaardig.

Bijbehorende contractbepaling

De opdrachtnemer rapporteert periodiek het percentage producten die zijn voorzien van de genoemde keurmerken die goed scoren op milieu en/of dierenwelzijn, of een gelijkwaardig keurmerk hebben. (Top)keurmerken die goed scoren op milieu en/of dierenwelzijn zijn te vinden op de [Keurmerkenwijzer van Milieucentraal](#).

Gedurende de looptijd van het contract zal het totale percentage oplopen.

De doelstellingen kunnen worden besproken en vastgesteld tijdens het reguliere overleg.

De hier geëiste gegevens kunnen deel uitmaken van een overall rapportage die de inkopende organisatie van de opdrachtnemer wil hebben.

0.3. Plantaardige producten

0.3.1. Catering / Van de plantaardige producten voldoet minimaal 50% aan milieueisen

- **Ambitieniveau:** 1
- **Criterium type:** Minimumeis
- **Criterium code:** 014.024
- **Onderwerp:** Plantaardige producten

Van alle plantaardige producten in het assortiment bestaat minimaal 50% uit producten die zijn voorzien van een topkeurmerk dat goed scoort op milieueisen, of een gelijkwaardig keurmerk.

Topkeurmerken die goed scoren op milieueisen zijn te vinden op de [Keurmerkenwijzer van Milieucentraal](#).

Met het assortiment wordt het gehele portfolio aan te consumeren producten bedoeld dat wordt ingekocht ten behoeve van de opdracht. Van dit criterium zijn uitgezonderd: frisdranken, bier en wijn (zie hiervoor het betreffende gunningscriterium).

Toelichting voor de inkopende organisatie

Een inkopende organisatie dient gelijkwaardige keurmerken te aanvaarden die bewijzen dat het geleverde aan gelijkwaardige keurmerkeisen voldoet. Een inkopende organisatie dient andere geschikte bewijsmiddelen te aanvaarden indien de ondernemer onderstaande twee punten aantoont:

- Dat hij het specifiek gevraagde keurmerk niet heeft kunnen behalen binnen de gestelde tijd om redenen die hem niet kunnen worden aangerekend.

- Dat de geleverde producten voldoen aan de specifiek gestelde eisen in het criterium.

Mogelijke bewijsmiddelen

- Topkeurmerken die goed scoren op milieueisen, of een gelijkwaardig keurmerk.
- Of gelijkwaardig.

Bijbehorende contractbepaling

De opdrachtnemer rapporteert periodiek het percentage plantaardige producten die zijn voorzien van een topkeurmerk dat goed scoort op milieu en/of dierenwelzijn, of een gelijkwaardig keurmerk hebben. Topkeurmerken die goed scoren op milieu en dierenwelzijn zijn te vinden op de [Keurmerkenwijzer van Milieucentraal](#).

Gedurende de looptijd van het contract zal het totale percentage oplopen.

De doelstellingen kunnen worden besproken en vastgesteld tijdens het reguliere overleg.

De hier geëiste gegevens kunnen deel uitmaken van een overall rapportage die de inkopende organisatie van de opdrachtnemer wil hebben.

0.4. Palmolie Soja

0.4.1. Catering / Palmolie en soja voldoen aan milieu-, sociale en ontbossingsvrije eisen

- **Ambitieniveau:** 1
- **Criterium type:** Minimumeis
- **Criterium code:** 014.051
- **Onderwerp:** Palmolie Soja

Voor (samengestelde) producten voor directe consumptie en ingrediënten (geproduceerd) met palmolie en/of soja in het assortiment geldt dat ze voldoen aan milieu-, sociale- en ontbossingsvrije eisen volgens één van onderstaande keurmerken, of een gelijkwaardig keurmerk:

- Duurzame palmolie: gecertificeerde RSPO.
- Duurzame soja: RTRS.

Met het assortiment wordt het gehele portfolio aan te consumeren producten bedoeld dat wordt ingekocht ten behoeve van de opdracht.

Mogelijke bewijsmiddelen

- Duurzame palmolie: gecertificeerde RSPO of gelijkwaardig.
- Duurzame soja: RTRS of gelijkwaardig.

0.5. Koffie Thee Cacao

0.5.1. Catering / Koffie, thee en cacao voldoen aantoonbaar aan milieu- en ontbossingsvrije eisen

- **Ambitieniveau:** 1
- **Criterium type:** Minimumeis
- **Criterium code:** 014.049
- **Onderwerp:** Koffie Thee Cacao

Koffie, thee (inclusief infusies) en cacao voldoen aantoonbaar aan milieu-, en ontbossingsvrije eisen volgens de criteria van [Rainforest Alliance](#), of een gelijkwaardig keurmerk.

Toelichting voor de inkopende organisatie

Sinds 2020 zijn UTZ en de Rainforest Alliance samengebracht onder één keurmerk Rainforest Alliance.

Een inkopende organisatie dient gelijkwaardige keurmerken te aanvaarden die bewijzen dat het geleverde aan gelijkwaardige keurmerkeisen voldoet. Een inkopende organisatie dient andere geschikte bewijsmiddelen te aanvaarden indien de ondernemer aantoonbaar:

- dat hij het specifiek gevraagde keurmerk niet heeft kunnen behalen binnen de gestelde tijd om redenen die hem niet kunnen worden aangerekend;
- dat de geleverde producten voldoen aan de specifiek gestelde eisen in het criterium.

Mogelijke bewijsmiddelen

- Rainforest Alliance keurmerk.
- Of gelijkwaardig.

0.6. Richtlijn Eetomgevingen

0.6.1. Catering / Aanbod en presentatie: 60% gezondere keuzes

- **Ambitieniveau:** 1
- **Criterium type:** Minimumeis
- **Criterium code:** 014.029
- **Onderwerp:** Richtlijn Eetomgevingen

De inschrijver heeft schriftelijk in beleid vastgelegd dat hij zorgt voor een gezond aanbod en een gezonde presentatie in eetgelegenheden volgens het Overheidsniveau Gezonde Catering aan de hand van de Richtlijn Eetomgevingen van het Voedingscentrum. Dit geldt voor zowel het restaurant als voor banqueting (vergaderlunches).

Aanbod: Het aanbod in het restaurant en de banqueting voldoet aan het Overheidsniveau Gezonde Catering aan de hand van de Richtlijn Eetomgevingen¹. De Richtlijn Eetomgevingen heeft zes productcategorieën: dranken, snacks, belegde broodjes, losse broodsoorten, los beleg, gerechten. Elke productcategorie moet afzonderlijk bestaan uit minimaal 60% gezondere keuzes. Gezondere keuzes zijn producten uit de Schijf van Vijf en dagkeuzes.²

In een gezondere eetomgeving bied je water, en groente en fruit aan.

Presentatie- en verkooptechnieken: De eetgelegenheid past de volgende presentatie- en verkooptechnieken toe volgens Overheidsniveau Gezonde Catering aan de hand van de Richtlijn Eetomgevingen:

- op (vrijwel) alle opvallende plaatsen staan alleen gezondere keuzes;
- groente en fruit bieden we aan op een manier dat ze makkelijk te eten zijn;
- (in de wachtrij) bij de kassa/ bar staan alleen gezondere keuzes of bieden we geen eten en drinken aan;
- afbeeldingen, reclamematerialen, merknamen en logo's vooral van Schijf van Vijf producten.

De inschrijver levert een plan van aanpak ten aanzien van presentatie- en verkooptechnieken van de eetgelegenheid. Dit plan van aanpak toont aan dat de bovengenoemde presentatie- en verkooptechnieken volgens Overheidsniveau Gezonde Catering herkenbaar zijn verwerkt in de eetgelegenheid.

Cateraars kunnen Veneca en het Voedingscentrum om advies vragen bij het gezonder maken van het aanbod en de presentatie- en verkooptechnieken³.

Voetnoten:

¹ Zie voor meer informatie over het Overheidsniveau Gezonde Catering aan de hand van de Richtlijn Eetomgevingen op de [website van het voedingscentrum](#).

² Meer informatie over de [Richtlijnen Schijf van Vijf](#) en [gezondere keuzes](#) is te vinden op de website van het Voedingscentrum.

³ [Adviseurs Eetomgevingen van het Voedingscentrum](#) staan klaar om cateraars te begeleiden.

Mogelijke bewijsmiddelen

- Het plan van aanpak ten aanzien van presentatie- en verkooptechnieken inclusief valide toetsing van het aanbod en de presentatie volgens Overheidsniveau Gezonde Catering aan de hand van de Richtlijn Eetomgevingen in de eetgelegenheid. Een cateraar kiest zelf voor een methode waarmee zij aantoont in elke productcategorie minimaal 60% gezondere keuzes te presenteren.
- Of gelijkwaardig.

Bijbehorende contractbepaling

Het voldoen aan de eis wat betreft gezonder aanbod en presentatie wordt gedurende de contractperiode jaarlijks aangetoond.

0.7. Verspilling

0.7.1. Catering / Metingen voedselverspilling bij banqueting en keuken

- **Ambitieniveau:** 2
- **Criterium type:** Minimumeis
- **Criterium code:** 014.043

- **Onderwerp:** Verspilling

De opdrachtnemer meet voedselverspilling bij banqueting en keuken door na contractsluiting periodiek te meten en te analyseren:

1. Het verspillingspercentage bij banqueting (hoeveel stuks niet genuttigd voedsel/drank wordt er van welke producten weggegooid?).
2. Het percentage weggegooiden producten in de keuken.

De eerste stap van de ladder van Moerman 'preventie' wordt hierbij als uitgangspunt gebruikt (voor meer informatie, zie de [Kenniskbank van 'Samen Tegen Voedselverspilling'](#)).

De EU definieert voedselverspilling als alle voedselproducten bedoeld voor menselijke consumptie die verloren gaan of worden weggegooid in elke fase van de voedselketen. Dit omvat zowel eetbare delen (vermijdbare verliezen) als niet-eetbare delen (onvermijdbare verliezen). Voedsel dat wordt omgezet in diervoeder of biomassa telt niet mee.

Bijbehorende contractbepaling

De opdrachtnemer levert jaarlijks een rapportage over het standaard meet- en verbetersysteem ten aanzien van het meten en analyseren van voedselverspilling bij banqueting en in de keuken, inclusief plan van aanpak voor verbetering.

0.8. Gratis kraanwater

0.8.1. Catering / Aanbieden gratis kraanwater voor de gasten

- **Ambitieniveau:** 1
- **Criterium type:** Minimumeis
- **Criterium code:** 014.032
- **Onderwerp:** Gratis kraanwater

In de eetgelegenheid wordt voor de gasten gratis kraanwater aangeboden. Een bestelling voor een lunch, vergaderservice of banquetingservice dient standaard te worden aangevuld met kraanwater (incl. glazen).

0.9. Vervoer

0.9.1. Catering / Voertuigen voor vervoer goederen en dienstverleners voldoen ten minste aan emissieklasse 6

- **Ambitieniveau:** 1
- **Criterium type:** Minimumeis
- **Criterium code:** 014.055
- **Onderwerp:** Vervoer

Voor het vervoer van de goederen naar de locatie van de inkopende organisatie dient binnen de landsgrenzen gebruik te worden gemaakt van voertuigen die ten minste aan emissieklasse 6 voldoen.

Toelichting voor de inkopende organisatie

Emissiewaarden per type voertuig (gewichtsklasse en brandstof) van de genoemde emissieklasse zijn o.a. te vinden in het [Staatsblad 398 Besluit van 29 oktober 2019 tot wijziging van het Reglement verkeersregels en verkeerstekens 1990, het Besluit administratieve bepalingen inzake het wegverkeer en het Kentekenreglement in verband met de harmonisatie van milieuzones](#).

Uit de typegoedkeuringspapieren is onder andere de emissieklasse per type voertuig af te leiden. Via de [RDW website](#) kan door het kenteken in te voeren van het ingezette voertuig onder andere ook de emissieklasse worden achterhaald.

Alle nieuwe voertuigen dienen in de EU te voldoen aan emissieklasse 6. De ingangsdatum was verschillend voor verschillende gewichtsklassen:

- Nieuwe voertuigen van meer dan 2.585 kg: sinds september 2012.
- Nieuwe voertuigen tot 1.280 kg: sinds september 2014.
- Nieuwe voertuigen van 1.280 kg tot 2.585 kg: sinds september 2015.

Mogelijke bewijsmiddelen

- Afschrift van de typegoedkeuringspapieren van de voor de uitvoering van de opdracht in te zetten voertuigen.
- Of gelijkwaardig.

0.10. Social Return

0.10.1. Catering / Minimaal 5% social return is vereist

- **Ambitieniveau:** 1
- **Criterium type:** Minimumeis
- **Criterium code:** 014.017
- **Onderwerp:** Social Return

De opdrachtnemer hanteert voor de uitvoering van de opdracht een norm van 5% social return op de [x].

De opdrachtnemer dient [x] na contractsluiting een plan van aanpak in waarin wordt beschreven op welke manier invulling wordt gegeven aan deze eis. De invulling dient een relatie te hebben met de opdracht, maar hoeft niet in alle gevallen op locaties van de opdrachtnemer te geschieden. In het plan van aanpak moet ook worden beschreven op welke wijze voorkomen wordt dat er verdringing van personeel plaatsvindt door medewerkers uit de doelgroep social return.

De invulling van social return dient in het plan van aanpak te worden onderbouwd op basis van de volgende aspecten:

- totaal aantal in te zetten SR medewerkers (persoon, geen naam i.v.m. AVG);
- periode van inzet SR medewerkers;
- indicatie in te zetten medewerkers (bijv. WWB, WSW, WIA, etc.);
- wervingskanaal (bijv. gemeente, UWV, etc.);
- over het contract te halen waarde van de [x].

Onder social return vallen de hieronder genoemde doelgroepen of doelgroepen die vallen onder gelijkwaardige wetgeving in andere landen:

- Wet Werk en Bijstand (WWB) gerechtigden, die langer werkloos zijn dan 12 maanden, 50 jaar of ouder zijn en/of die zonder re-integratieondersteuning of andere begeleiding niet zelfstandig aan werk kunnen komen.
- Werkloosheidswet (WW) gerechtigden, die langer werkloos zijn dan 12 maanden, en/of 50 jaar of ouder zijn.
- Wet Werk en Inkomen naar Arbeidsvermogen (WIA) gerechtigden.
- Regeling Werkhervatting Gedeeltelijk Arbeidsgeschikten (WGA) gerechtigden.
- Wet Arbeidsongeschiktheid zelfstandigen (WAZ) gerechtigden.
- Wet Arbeidsongeschiktheidsvoorziening Jonggehandicapten (WAJONG) gerechtigden.
- Wet Inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte Werkloze werknemers (IOAW) gerechtigden.
- De Wet Inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte gewezen Zelfstandigen (IOAZ) gerechtigden.
- Wet Sociale Werkvoorziening (WSW) geïndiceerden.
- Leer/werkplekken voor niet uitkeringsgerechtigde werkzoekenden (nuggers).
- Leer/werkplekken voor vroegtijdig schoolverlaters en jongeren met onvoldoende kwalificaties.
- Leer/werkplekken in het kader van BOL/BBL opleidingen, VSO en/of praktijkscholen.

Toelichting voor de inkoopende organisatie

Vul op de plaats van de eerste en de derde [x] in: loonsom, aanneemsom of het aantal in te zetten uren.

Vul op de plaats van de tweede [x] in: de periode in waarbinnen het plan van aanpak moet worden ingediend.

Social return is voor de Rijksoverheid verplicht bij alle passende aanbestedingen van werken en diensten met een loonsom van ten minste € 250.000,- (excl. btw) en een looptijd van ten minste zes maanden. Rijksorganisaties kunnen bovenstaande eis toepassen, of gemotiveerd een andere meer maatwerk gerichte aanpak kiezen voor social return. Het tewerkstellen van medewerkers uit de doelgroep social return mag niet ten koste gaan van vaste medewerkers of medewerkers met een tijdelijk contract (verdringing). Veel gemeenten en andere overheden hebben een eigen beleid voor de toepassing van social return. Voor meer informatie hierover verwijzen wij u naar het beleid van uw eigen organisatie of zie [de website van PIANOo over Social return](#) voor meer informatie over het toepassen van social return.

De doelgroepen kunnen per aanbesteding variëren.

Bijbehorende contractbepaling

Zie criterium '**De opdrachtnemer rapporteert over de uitvoer van social return**' voor de bijbehorende contractbepaling.